

unicef
Birleşmiş Milletler
Çocuklara Yardım Fonu

Belarus Cumhuriyeti
Sağlık Bakanlığı

unicef

Birleşmiş Milletler
Çocuklara Yardım Fonu

Birleşmiş Milletler
Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF)
Belarus Cumhuriyeti Ofisi
e-posta: unicef@tut.by

BİR KIZINIZ OLACAK

Bugün hemen hemen her hamile kadın doğmamış çocuğunun cinsiyetini öğrenebiliyor. Dahası, birçok kişi, belirli bir cinsiyetteki “çocuğu planlamaya” çalışıyor ve çeşitli tablo ve takvimleri kullanarak kız veya erkek çocuk sahibi olmak için en uygun dönemleri hesaplıyor. Eğer söz konusu ilk çocuksa çoğu baba bunun erkek çocuk olmasını ister ve birçok kadın da ilk çocuğun kız olmasına daha çok sevinir. Çok içtenlikle cevap veren ebeveynler de var: “Hiç fark eder mi?!” Önce bu soruyu cevaplamaya çalışalım.

Bir erkek ve bir kadın söz konusu olduğunda kimse farkın ne olduğunu sormuyorsa da elbette sadece fizyolojiden değil psikolojiden de bahsediyoruz. Elbette bu farklılıklar kız ve erkek çocuklarda ergenlikten çok daha önce ortaya çıkıyor.

Bir zamanlar bitkilerde ve basit hayvanlarda erkek ve dişi ayrımı yoktu. Ancak evrimin belirli bir aşamasında, birdenbire canlıların bu bölünmesinin çok yararlı olacağı ortaya çıktı.

Neden? Biyoloji Bilimleri Doktoru Genetikçi V.

A. Geodakyan bu sorunun cevabını, kendisinin cinsiyetlerin asenkron evrimi teorisinde vermiştir. Evrimde her zaman birbiriyle çatışan iki karşıt eğilimin bulunduğu görüşünden yola çıkmıştır. Birincisi, hâlihazırda yaratılmış olanı koruma, faydalı özellikleri pekiştirme, bunları miras yoluyla aktarma, yavruları ebeveynlerine mümkün olduğunca benzer hâle getirme ihtiyacıdır. Bu, dişi cinsiyetin amacıdır. İkincisi ise ilerleme ihtiyacı, daha fazla arama ve değişiklik, aralarında bir gün evrime yeni ve faydalı bir yön verecek ve yeni koşullara uyumu sağlayacak, yaşam alanını genişletecek olanın ortaya çıkacağı yavru çeşitliliğidir; bu, erkek cinsiyetin amacıdır.

Bu, muhafazakâr ile ilerinin, istikrarlı ile değişkenin, eski, güvenilir ile yenin, bilinmeyen, riskli olanın arasındaki bir mücadeledir.

Bu iki eğilim, canlıların erkek ve dişi bireylere bölünmesinde de somutlaşmakta ve bu, her iki eğilimin de uygulanmasında hissedilebilen faydalar sağlamaktadır. Bu durumda dişi cinsiyet, genetik sisteminde evrimin en değerli tüm kazanımlarını korur ve amacı, bunların değişmesini mümkün olduğunca önlemektir; erkek cinsiyet ise bunun tam tersine, eskiyi kolayca kaybeder ve yeniyi alır: Bu kazanımlardan bazıları gelecekte veya hâlihazırda, özellikle bazı acil durumlar ortaya çıktığında faydalı olabilir. Yani dişi cinsiyet hayatta kalmaya, uyum sağlamaya, erkek cinsiyet ise ilerlemeye ve değişkenliğe odaklanır. Bu nedenle doğa dişi cinsiyeti “korur” ve evrimin tüm yenilikleri eril bireylerde işlenir.

Dolayısıyla dişiler, genotipe (doğuştan gelen özellikler kompleksine) göre erillerden çok daha az çeşitliliğe sahiptir. Ancak her canlı, yaşamı boyunca içinde bulunduğu dış ortamdan, koşullardan etkilenir ve onların etkisi altında da bir ölçüde değişir.

Organizmanın dış ortamın etkisi dikkate alınarak oluşan özelliklerine fenotip denir. Eril ve dişi arasındaki önemli farklar da burada yatmaktadır. Doğanın dişi bireylere dış koşulların etkisi altında değişmeleri için daha geniş bir fırsat verdiği ortaya çıkmıştır.

Böylece belirli bir hayvan türünün genotipik olarak uyarlanmadığı yaşam koşullarındaki keskin bir değişiklik durumunda dişi bireyler fenotipik değişkenlik sayesinde uyum sağlayarak tüm kalıtsal bilgi dizgisini (genotipi) koruyabilirler. Sosyal olanlar da dâhil olmak üzere tüm çevresel değişikliklerde dişiler daha az mağdur olurlar. Doğrudan kız çocuklarının psikolojik özelliklerine geçelim.

KIZ ÇOCUKLARININ PSİKOLOJİK
GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

Kızlar 3-4 hafta daha olgun doğarlar, 2-3 ay daha erken yürümeye, 4-6 ay daha erken konuşmaya başlarlar. İlkokulda kızlar biyolojik yaşlarına göre erkeklerden tam bir yaş daha büyüktür ve ergenlik çağına gelindiğinde bu fark yaklaşık iki yıla ulaşır. 8 yaşına kadar kızların işitme keskinliği erkeklerle göre daha düşüktür ancak kızlar gürültüye karşı daha hassastır. Aynı yaşta kızların cilt hassasiyeti daha yüksektir, bu yüzden daha fazla tahriş olurlar. Kız çocuklarının oyunları daha çok yakın görüşe dayalıdır: önlerine oyuncak bebekler ve kumaşlar koyarlar ve sınırlı bir alanda, oldukça küçük bir köşede oynarlar. Yetişkinlerle, öğretmenle, eğitimle iletişim kurarken kız çocuğu onların yüzüne bakar ve cevabının doğruluğunu onaylamak için gözlerinin içine bakar ve ancak bir yetişkin başını salladığında kendinden emin bir şekilde devam eder. Kızlar soru sorarken daha çok bilgi edinmeye değil, iletişim kurmaya, insanlar arasındaki ilişkilere odaklanırlar.

Uzmanlar, çocuklarda derse girme için gerekli olan sürenin (öğrenme süresinin) cinsiyete bağlı olduğunu belirtiyor. Öğretmen onlara odaklanır ve bu nedenle birçok psikolog modern eğitimin “kadın” eğitimi olduğuna inanmaktadır. Okul öncesi ve ilkokul çağındaki kız çocuklarının konuşma gelişimi genellikle daha iyidir.

Kızlarda düşünme büyük ölçüde daha kalıplaşmıştır, hâlihazırda mevcut olan fikirleri mükemmele ulaştırmaya yöneliktir. Kızlar, okul ödevlerinde, yeni olmayan, tipik, kalıplaşmış ancak titizlik, ayrıntıların detaylandırılması ve performansın yerine getirilmesi konusunda talepler olduğunda genellikle daha başarılıdır. Nöropsikolojik incelemeler ve ayrıca beyin biyoelektrik incelemeleri, karmaşık durumlarda kızların tüm beyninin aktifleştüğünü göstermektedir: Hem görsel, işitsel hem de motor korteks ve her iki yarım kürenin birleştirici yapıları. Kızların beyinleri her türlü soruna cevap vermeye hazırlanır gibidir, herhangi bir yönden gelen etkiye her an cevap verebilmek için tüm beyin yapılarını hazır durumda tutar.

AÇIKÇASI, KIZ ÇOCUKLARI ERKEK ÇOCUKLARIYLA AYNI ŞEKİLDE YETİŞTİRİLMEMELİDİR (TAM TERSİ DE GEÇERLİDİR); EĞİTİM HEDEFLERİNİN VE YÖNTEMLERİNİN ÇOCUĞUN CİNSİYETİ VE YAŞI VE BİREYSEL ÖZELLİKLERİYLE İLİŞKİLİ OLMASI GEREKLİDİR.

KIZLARIN EĞİTİMİNİN PSİKOLOJİK ÖZELLİKLERİ

- Daha yoğun olgunlaşma nedeniyle kızların çocukluk dönemi erkeklerinkinden biraz daha kısadır, ebeveynlerin bunu dikkate alması ve kızlarını cinsel eğitim konusunda zamanında bilgilendirmeleri gerekir.
- Psikolojik gelişim için kız çocuğunun rahat ve hoş bir ortamda olması çok önemlidir, geniş bir alana sahip olması gerekmez ancak "kendi" köşesi çok önemlidir.
- Bir kız çocuğu 2-3 yaşlarında kendini annesiyle özdeşleştirip aktif olarak onu taklit etmeye başladığında - bir ev sahibi, yuvanın koruyucusu, rahatlığı ve huzuru koruyan kadınlık örneği çok önemlidir. Bunlar doğanın kadın özüne dâhil ettiği niteliklerdir ve modern başarı fikirlerinin rehberliğinde bunların önemi görmezden gelinmemelidir!

- Yaşı ne olursa olsun, kızların özene daha çok ihtiyacı vardır. İhtimam, yakın ilgi ve her zaman yardıma gelmeye hazır olma, acı ve şikâyetlere karşı şefkat göstermektir. İhtimam göstermek, kız çocuğunun hayatına "nüfuz etmek" anlamına gelir. Kız çocuğuna yardım teklif ederseniz, ona özen gösterirseniz sevildiğini hisseder. Duygularını, düşüncelerini, ihtiyaçlarını anlamaya her zaman hazır olduğunuzu hissetmesi kız çocuğu için çok önemlidir. Elbette ona güvenmek ve özgürlük vermek de önemlidir ancak kız çocuğuna çok fazla özgürlük vererseniz kendisinin çok sevildiğini hissetmeyecektir, böylece çocukluğundan itibaren zayıf olma, başkalarına bağımlı olma ihtiyacı ortaya çıkacaktır.

Kız çocuğu ihtiyacı olan özeni alırsa ailesine güvenir ve açık kalır. Güvenen kız çocuğu mutlu ve hayatından memnundur. İhtimama ihtiyacı olması ve bunu almaması kız çocuğu için o kadar acı vericidir ki kadını özünü reddeder ve erkeksi nitelikler geliştirir. Kız çocuğu ihmal edilirse hoşnutsuzluktan acı çekmemek için kendi içinde erkeksi nitelikler geliştirebilir. Bu, erkeksi özelliklerle karakterize edilen kızın, kadını niteliklerin gelişimi için ihtiyaç duyduğu şeyden kesinlikle yoksun olduğu anlamına gelmez. Belki de sadece aktif bir mizacı vardır, bu nedenle de erkek gibi davranmaktadır.

Bazı kızlar erkek gibi davranışlar da yine de kız olarak kalırlar, daha fazla özen, anlayış ve saygıya ihtiyaçları vardır. Kızların kim olduklarına, ne hissettiklerine ve ne istediklerine karşılık olarak daha fazla ilgiye ve takdire ihtiyaçları vardır.

- Kızlar oldukları gibi sevmeye ihtiyaç duyarlar. Onları beğenin.
- Kızların daha fazla yardıma ve cesaretlendirmeye ihtiyacı vardır.

ИГРЫ, В КОТОРЫЕ ВАЖНО ИГРАТЬ МАЛЕНЬКОЙ ДЕВОЧКЕ

Masal prensesi: Kız çocuğu masal prensesi oyunu oynayabilir ve oynamalıdır. Sonuçta, gelecekte birisi için böylesine olağanüstü bir masal prensesi olması gerekecektir. Bu imajı özümsemiş bir kız çok saf bir ilişki arayacaktır. Bu özellikle 3-7 yaş döneminde önemlidir, çünkü ergenlikte erkekler ve kızlar arasındaki ilişkilerde romantizm giderek azalır. Ancak ergenlik döneminde yaşadıkları fizyolojik olgunlaşmanın ayartmalarından onları yalnızca romantizm kurtarabilir.

Külkedisi: Bir kız çocuğunun çalışkan olması gerektiğinden; bu, çalışkan ve becerikli bir ev sahibesi imajıdır. Örneğin anne bulaşıkları yıkıyor ama kızı istemiyorsa anne şöyle diyebilir: “Kızım, madem bana yardım etmek istemiyorsun, o zaman Külkedisi’ni ara, bana o yardım etsin.” “Tamam, anne.” diyecektir. Bir dakika sonra koşarak “İşte Külkedisi geldi.” diyecektir. Böylece bulaşıkları keyifle birlikte yıkayacaksınız.

Kız çocukları ve anneler: Her kız çocuğu anne olmaya hazırlanmalıdır. Bu nedenle bütün kız çocukları kızlar ve anneleri oyununu oynarlar. Oyuncak bebekler, küçük çocuklar, çocuklar, bebekler olabilir ama bunlar, erkek cins bebek arkadaşları olan Barbie bebekler olmamalıdır. Her kız çocuğunun ev idaresinin temellerini öğrenmesi ve büyüdükçe annesin gerçek bir yardımcısı olması önemlidir. Kız çocuğu büyüdükçe evde aldığı sorumluluklar da o kadar artabilir, böylelikle annesini bunlardan kurtarır.

Beden eğitimi, teknoloji ve çeşitli erkek kulüplerine katılmaya gelince kızın herhangi bir şeyden men edilmesine gerek yoktur. Bir kız erkeklerin peşinden koşarsa, her konuda onlara yetişmeye çalışırsa ve “küçük bir hayduda”, hatta bir “atamana” dönüşürse onu utandırmamak, cezalandırmamak ancak “bunun arkasına ne olduğu” üzerine düşünmek gereklidir. Bu, anne ile baba arasında çocuğun sürekli gözlemlediği bir iç çatışma, yanlış bir tutum olabilir mi? Ya da böylesine alışılmadık bir şekilde ifade edilen bir bireysellik veya “barışçıl amaçlar için” harcanmayan enerji olabilir mi? Ergenlik döneminde bu davranışın kendiliğinden ortadan kalkacağı ümit edilebilir. Kız çocuğu genellikle kadınlığın ebedi çekiciliğinin fazlasıyla farkına varmaya başlar. Ancak kız çocuğu saldırganlaşırsa, kabalaşırsa, annesine yardım etmeyi reddederse, aşırı gururlu, kibirli olursa, akranlarını küçümser ve çalışmaları bırakırsa endişelenmek gerekir.

Anne, kızında, kadının gerçek yani manevi güzelliği kavramını oluşturmaktadır. Bu, kızın rastgele giyinmesi gerektiği anlamına gelmez. Güzel, derli toplu, zevkli giyinmiş olmasına izin verin ancak dış görünüş kaygısı belirli bir yer işgal etmeli, baskın olmaktan da uzak olmalıdır. Ancak kız çocuğu, böyle bir değer önceliğini doğal olarak yalnızca annesinden öğrenebilir; kesin yasaklar, büyük olasılıkla ilişkilerdeki uyumsuzluklardan başka bir şey getirmeyecektir.

Literatür:

John Gray. Çocuklar Cennetten.
Ebeveynlik dersleri.

Eremeyeve V.D., Khriznan T.P.
Doğada neden erkek ve dişi var.

UZ "GKDPND" Psikolog
A.V. Simonenko